

Zagreb, 28. ožujka 2019.

Priopćenje o nastavku primjene stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala za Republiku Hrvatsku za drugo tromjesečje 2020.

Hrvatska narodna banka u skladu s člankom 123. Zakona o kreditnim institucijama ("Narodne novine", br. 159/2013., 19/2015., 102/2015. i 15/2018.) objavljuje da će se Odluka o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala ("Narodne novine", br. 9/2015.), kojom je određena stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0%, primjenjivati i u drugom tromjesečju 2020.

Odlukom o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala omogućena je upotreba instrumenta kojim se može djelovati u slučaju potrebe za ograničavanjem prekomjernoga kreditnog rasta, a riječ je o promjenjivom kapitalnom zahtjevu koji ovisi o cikličkoj komponenti relativnog jaza zaduženosti privatnog sektora (tj. omjeru kredita odobrenih stanovništvu i nefinancijskim poduzećima i bruto domaćeg proizvoda).¹ Navedenom Odlukom određena je stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0% s datumom primjene od 1. siječnja 2016. Na temelju nove analitičke ocjene evolucije sistemskih rizika cikličke prirode HNB objavljuje da se zadržava ista visina stope od 0%, koja će se primjenjivati u drugom tromjesečju 2020., odnosno od 1. travnja 2020. U skladu s člancima 119., 123. i 380. Zakona o kreditnim institucijama objavljuju se i relevantne informacije.

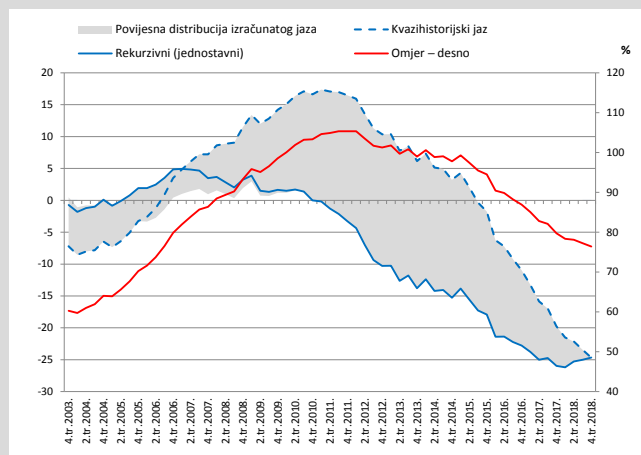
Nastavak rasta gospodarske aktivnosti u četvrtom tromjesečju 2018. bio je praćen blagim smanjenjem stanja plasmana sektorima kućanstava i nefinancijskih poduzeća, čemu su uglavnom pridonijele prodaje loših plasmana iz portfelja monetarnih financijskih institucija. Istodobno se – mjereno na osnovi transakcija – nastavio umjereni rast plasmana zbog daljnjeg povećavanja plasmana sektoru kućanstava. Pritom su kao i prethodnih tromjesečja najviše rasli gotovinski nenamjenski krediti bez zalogu, dok su stambeni krediti rasli sporije. Rast plasmana nefinancijskim poduzećima usporio se zbog jednokratnog smanjenja kredita brodogradnji nakon aktivacije državnih jamstava.

Standardizirani pokazatelj relativne zaduženosti nastavio se smanjivati s obzirom na rast nominalnog bruto domaćeg proizvoda i blago smanjenje stanja ukupnih domaćih i inozemnih potraživanja od nefinancijskog sektora. Budući da je taj pokazatelj ostao ispod svoga dugoročnog trenda, jaz zaduženosti izračunat na temelju standardiziranog omjera i dalje se zadržao u negativnom području (–24,7%, (Slika 1.a). Malo se smanjio i specifični pokazatelj relativne zaduženosti, odnosno omjer kredita domaćih kreditnih institucija i tromjesečnog sezonski prilagođenog BDP-a, a jaz zaduženosti izračunat na temelju ovog pokazatelja (Slika 1.b) također je ostao negativan. Budući da i dalje ne postoji ciklički pritisak koji bi zahtijevao korektivne akcije HNB-a, referentni pokazatelj potrebne visine zaštitnoga protucikličkog sloja kapitala procijenjen za drugo tromjesečje 2020. ostao je na razini od 0%.

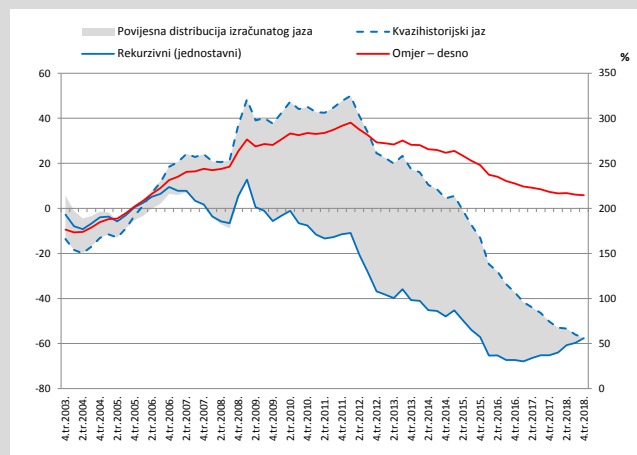
¹ Detaljna metodološka pojašnjenja vidi u Okviru 4. Financijski ciklus i kalibracija protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala, Financijska stabilnost, br. 13, srpanj 2014. [Financijska stabilnost - 13](#)

Slika 1. Pokazatelji relativne zaduženosti (omjer kredita i bruto domaćeg proizvoda) i kratkoročni jaz (relativno odstupanje omjera od njegova dugoročnog trenda)^a

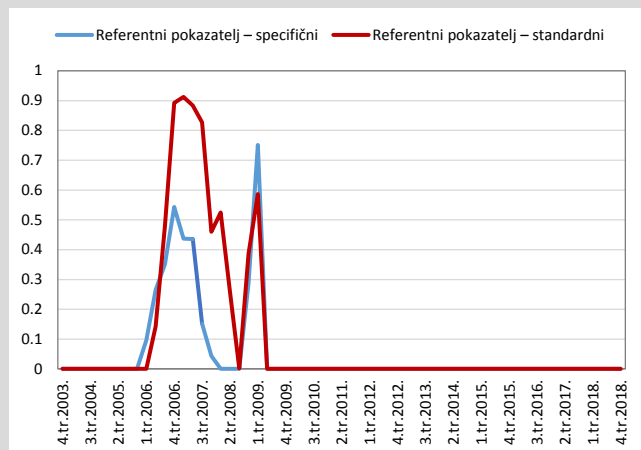
1.a Standardizirani pokazatelj

1.b Specifični pokazatelj

Slika 2. Referentni pokazatelj visine zaštitnog sloja

^a Izračuni svih relevantnih omjera (standardizirani je omjer ukupnih plasmana, tj. domaćih plasmana i inozemnog duga, te nominalnoga godišnjeg BDP-a, dok je specifični omjer kredita domaćih kreditnih institucija i tromjesečnog sezonski prilagođenog BDP-a) i kratkoročnog jaza napravljeni su na uzorku od 2000. godine. Kvazihistorijski jaz izračunava se na cijelom uzorku, a rekurzivni jaz na desnostranom pomičnom uzorku (raspoloživih podataka u svakom tromjesečju), pri čemu su posljednja opažanja uvijek ista za oba pokazatelja jaza. Povijesna distribucija izračunatog jaza jest područje između najmanje i najveće vrijednosti jaza izračunate pomicanjem uzorka udesno. Povijesne serije referentnih pokazatelja visine zaštitnog sloja prikazane su kao funkcija kratkoročnoga (rekurzivnog) jaza.

Izvori: DZS (izvorne serije nominalnog BDP-a, sezonski prilagođene u HNB-u); HNB (tablice D1, D5 i H15 za vremenske serije kredita); vremenske serije podložne su revidiranju i dostupne na internetskim stranicama HNB-a

HNB će u ulozi nadležnoga makroprudencijalnog tijela nastaviti redovito pratiti razvoj mogućih neravnotežnih odnosa u financiranju potreba nefinancijskog sektora te na tromjesečnoj osnovi objavljivati stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala. Pritom će se oslanjati i na sve druge važne informacije i pokazatelje koji bi mogli upućivati na rizike prekomjernoga kreditiranja, kretanje cijena nekretnina, saldo tekućeg računa platne bilance, dinamiku kreditnih plasmana i monetarnih agregata i sl., tj. sve što je dostupno u redovitim i ostalim publikacijama HNB-a odnosno na mrežnim stranicama HNB-a.